XVII INFORME DEL MERCAT LABORAL I NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA

maig de 2021

Departament de Relacions Laborals
i Afers Socials

- **Ocupació**

Atur registrat *(les dades d'abril es publiquen el pròxim dia 5)*

- Segons les dades de l'atur registrat del mes març, **a Catalunya** l'atur ha disminuït en 6.390 persones (-1,2%), i la xifra total d'aturats se situa en 505.900 persones.

- Tot i aquesta disminució, el nombre de persones aturades és el més elevat en un mes de març des de l'any 2015.

- Aquest és un mes que des de 2012 ha registrat descensos intermensuals de l'atur, tret de l'any passat, en 2020, coincidint amb la declaració de l'estat d'alarma el 14 de març i la paralització de bona part de l'activitat econòmica derivada de les mesures establertes per fer front a la pandèmia de la COVID-19.

- Enguany, el mes de març s'emmarca en un context de relaxament de les mesures restrictives i de l'inici de la Setmana Santa.

- **Ocupació**

Atur registrat *(les dades d'abril es publiquen el pròxim dia 5)*

En termes interanuals, el ritme de creixement de l'atur s'ha desaccelerat, i s'ha situat en un 21,3%.

En el **conjunt d'Espanya** també disminueix el ritme de creixement de l'atur, amb més intensitat que a Catalunya, fins un 11,3%.

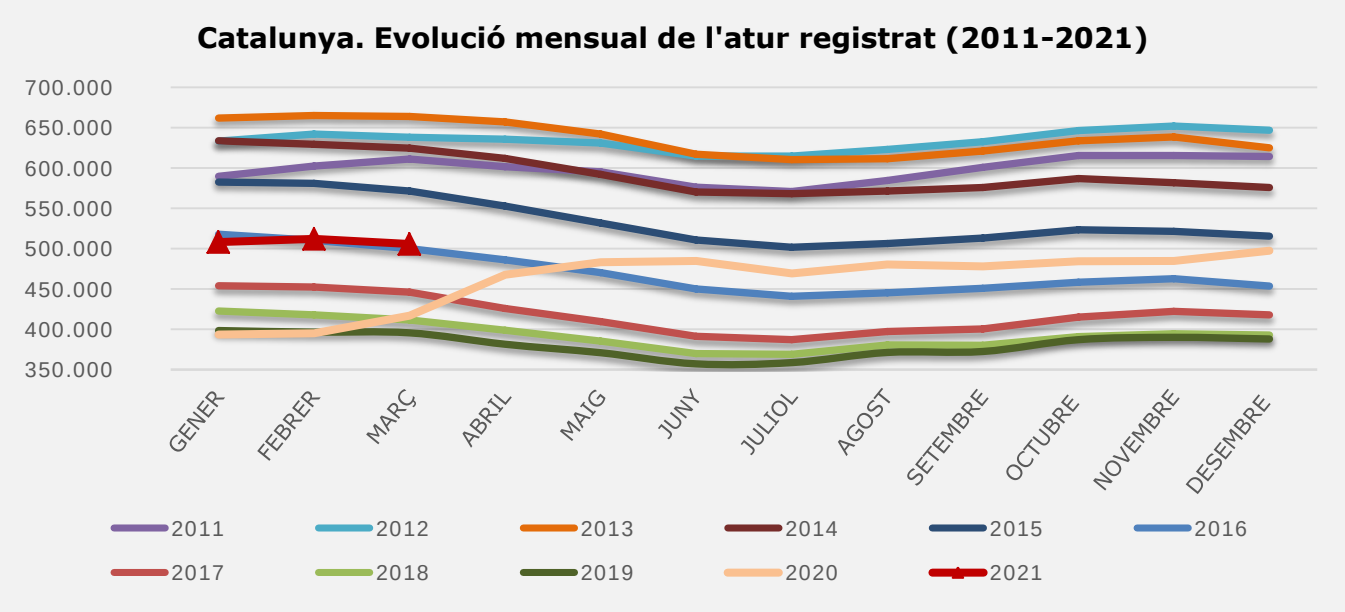

- **Ocupació**

Atur registrat *(les dades d'abril es publiquen el pròxim dia 5)*

En relació amb els **sectors**, interanualment, l'agricultura mostra l'augment interanual més intens (39,1%), seguida per les persones sense ocupació anterior (37,2%) i els serveis (21,2%). La construcció i la indústria, tot i registrar ascensos importants, del 17,7% i 12,7% respectivament, són inferiors en més de 15 punts als de la resta de sectors.

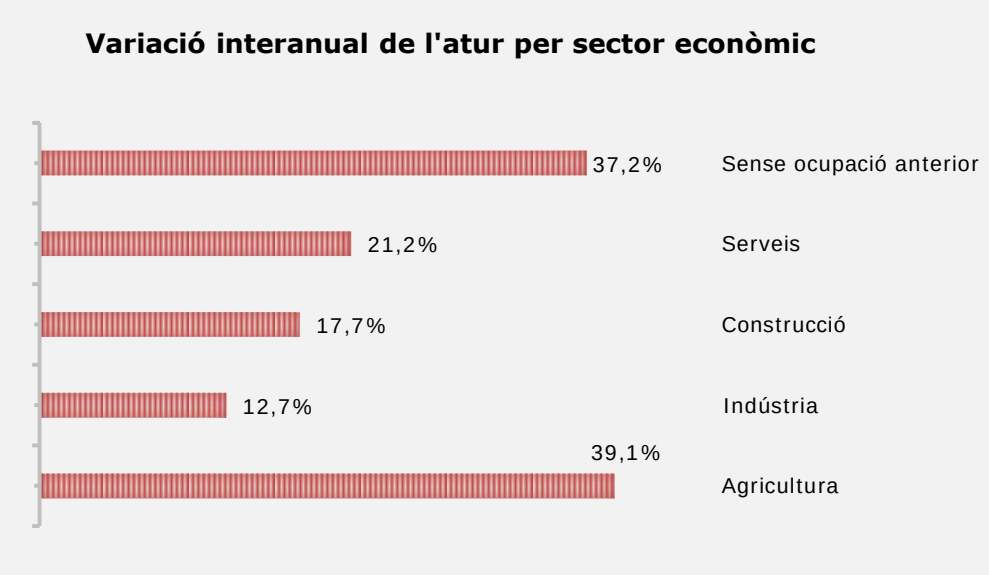

- **Ocupació**

Enquesta de Població Activa

Catalunya és la segona comunitat autònoma on més disminueix l'atur trimestral però també és la primera on es produeix el major increment anual, amb un augment de 88.100 aturats (+21,40%). La taxa d'atur se situa en un 12,90% (0,97 punts menys que el trimestre anterior, que va ser del 13,87%), situant-se el nombre total d'aturats en 499.700 persones.

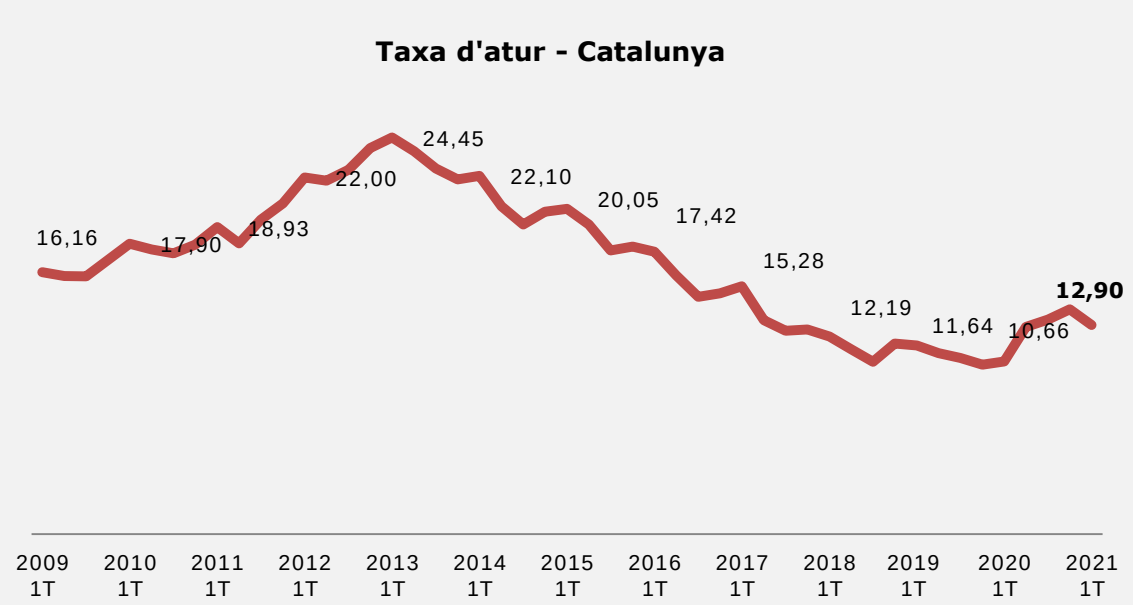

- **Ocupació**

Enquesta de Població Activa

A Espanya, el nombre d'aturats se situa en 3.653.900 persones, situant-se la taxa d'atur en un 15,98% en aquest trimestre, amb 65.800 aturats menys aquest trimestre i en relació amb el mateix trimestre de l'any 2020, el nombre d'aturats ha crescut en 341.000 persones (10,29%). L'evolució de l'atur ha estat molt similar, tant en els períodes d'increment de la desocupació com en els de disminució del mateix, si bé, la taxa de desocupació a Catalunya es mostra sempre per sota de la del conjunt d'Espanya.

- **Ocupació**

EPA 1er trimestre 2021:

Catalunya →

499.700 aturats
Disminució -0,97 punts respecte trimestre anterior
Taxa d'atur 12,90%.

Espanya →

3.653.900 aturats
Disminució trimestral de **-0,14 punts**
Taxa d'atur 15,98%.

Dades interanuals:

Catalunya →

És la comunitat autònoma amb **major creixement anual**.
Augment de 88,100 aturats, el que suposa un **+21,40%.**

Espanya →

Augment de 341.000 persones aturades, el que representa una variació interanual del **+10,29%.**

- **Ocupació**

Enquesta de Població Activa

A Catalunya, interanualment, l'ocupació a temps complert es redueix un -1,4% i la parcial un -7,2%. Pel que fa al tipus de contracte, els assalariats que treballen amb contracte indefinit baixen en 28.400 persones (-1,2%) i els que treballen amb un contracte temporal, en -47.900 (-8,1%).

- **Ocupació**

Afiliació *(les dades d'abril es publiquen el pròxim dia 5)*

A Catalunya, al mes de març hi havia 3.376.137 afiliats a la Seguretat Social, 16.898 més que el mes anterior (0,5%) i 23.651 afiliacions menys respecte l'any anterior (-0,7%).

Cal tenir present que l'impacte de la crisi sanitària en el mercat de treball va tenir lloc a partir de la segona quinzena de març de 2020, i en conseqüència, la mitjana d'afiliació d'aleshores encara no mostrava tot l'impacte. Per això la comparativa encara és favorable a març de 2020, en mitjana.

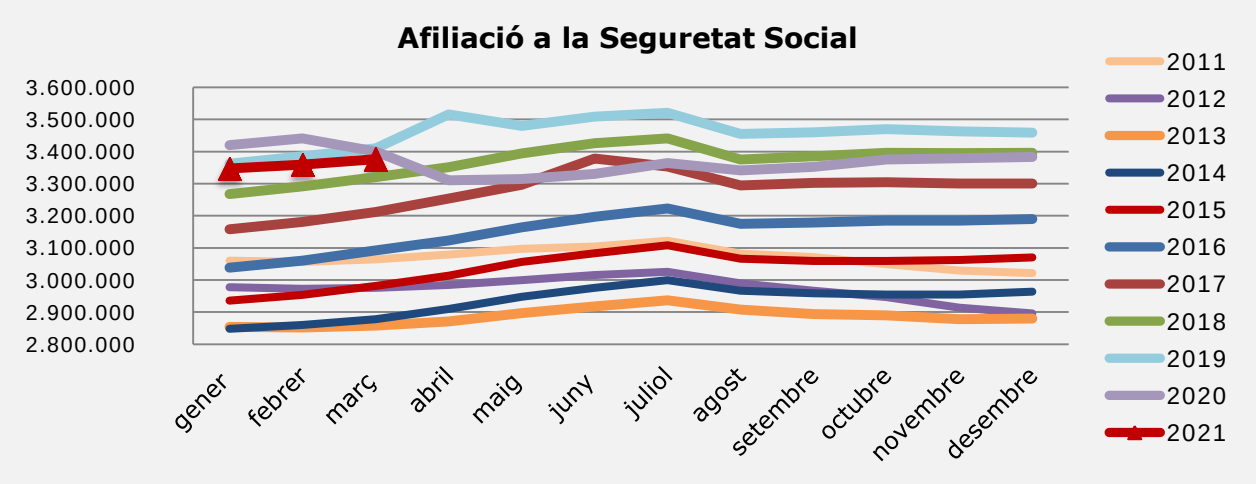

En el conjunt de l'Estat, també es modera la caiguda interanual i se situa en el 0,5%, amb 85.858 afiliats menys.

- **Ocupació**

Afiliació *(les dades d'abril es publiquen el pròxim dia 5)*

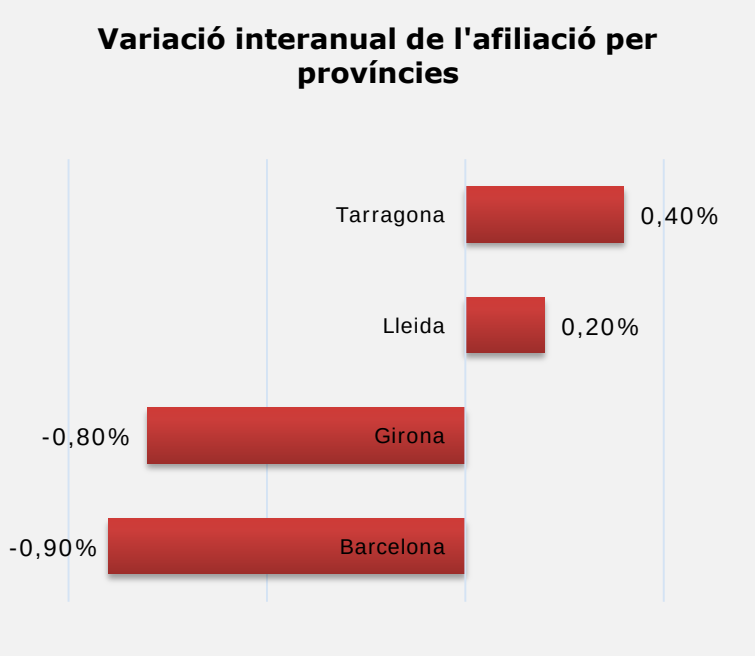

Territorialment, l'afiliació mensual augmenta a Girona (1,3%) i Tarragona (0,8%), i, en menor mesura, a Barcelona i Lleida (0,4% en ambdues).

Interanualment, Barcelona i Girona registren caigudes (-0,9% i -0,8%, respectivament), mentre que l'afiliació ha pujat a Tarragona (0,4%) i Lleida (0,2%).

- **Contractació**

(les dades d'abril es publiquen el pròxim dia 5)

Al mes de març la contractació va augmentar un 9,3% a Catalunya i un 11,75% al conjunt de l'Estat, respecte l'any anterior.

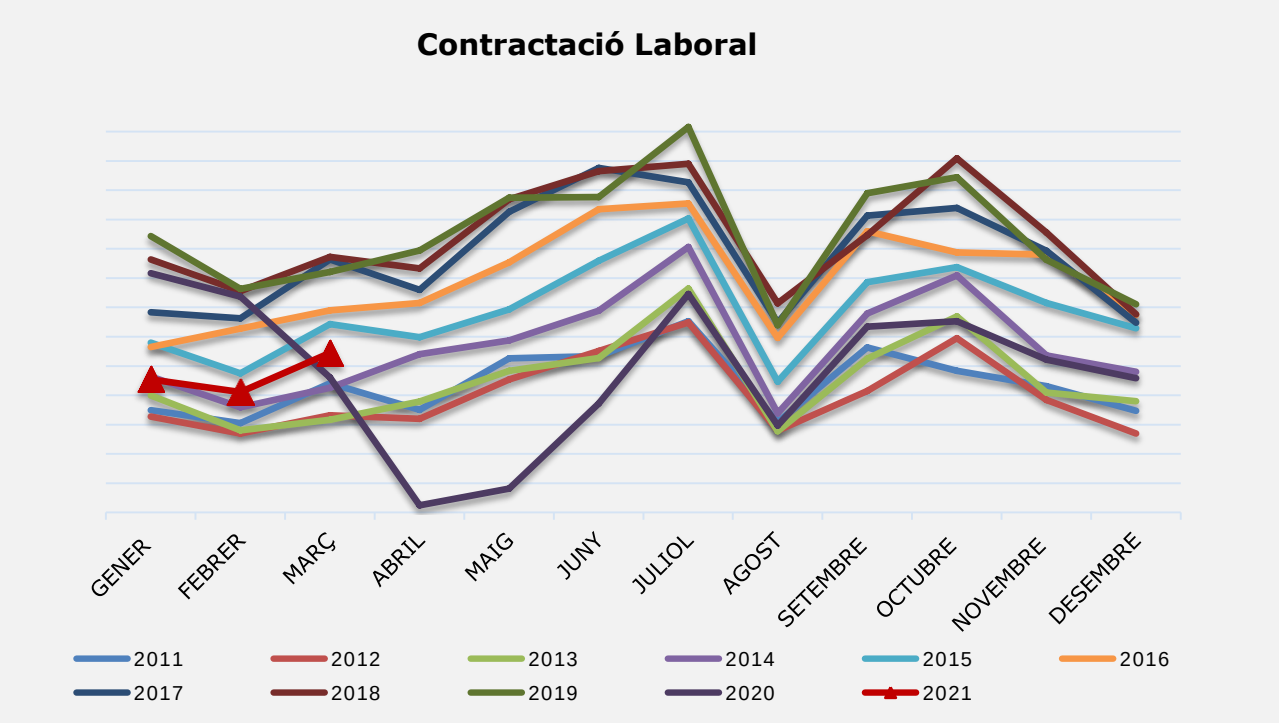

- **Contractació**

(les dades d'abril es publiquen el pròxim dia 5)

- **A Catalunya** les xifres acumulades del primer trimestre de 2021 reflecteixen una caiguda interanual de la contractació del 18% (120.872 contractes menys), més marcada en el cas dels contractes temporals (-18,5%) que en el dels indefinits (-15%).

- En el conjunt d'**Espanya** s'han formalitzat 3.918.820 contractes laborals aquest trimestre, 463.813 indefinits (l'11,8%) i 3.455.007 temporals (el 88,2%). Interanualment, la contractació ha caigut un 15,1% de forma global, sent més intens el descens dels contractes temporals (-16% enfront del -7,7% dels indefinits).

- **Contractació**

(les dades d'abril es publiquen el pròxim dia 5)

Segons l'àmbit territorial, a la província de Barcelona es van signar un total de 148.178 contractes, el que suposa un increment del 6,40%, a Girona, es van formalitzar 19.413 contractes amb un increment anual del 14,59%, a Lleida es van formalitzar 9.970 contractes, un 12,17% més respecte l'any anterior (1.082 contractes més) i a Tarragona, es van signar 21.258 contractes, 4.399 més respecte l'any anterior, el que suposa una variació anual del 26,09%.

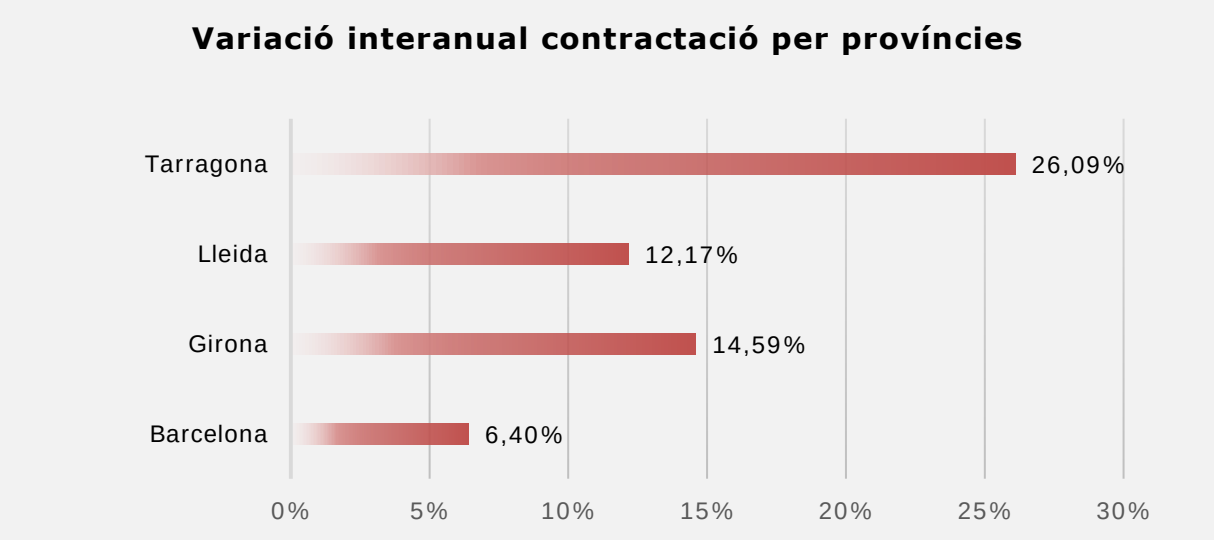

- **Negociació col·lectiva**

A 31 de març de 2021 a Catalunya s'han registrat un total de 179 Convenis, afectant a 537.319 treballadors i 82.213 empreses, el que comporta un descens del 17,51%.

A nivell estatal, fins a 31 de març de 2021 s'han registrat un total de 1.832 Convenis, afectant a 3.640.862 treballadors i 439.593 empreses, suposant un descens del 21,51%.

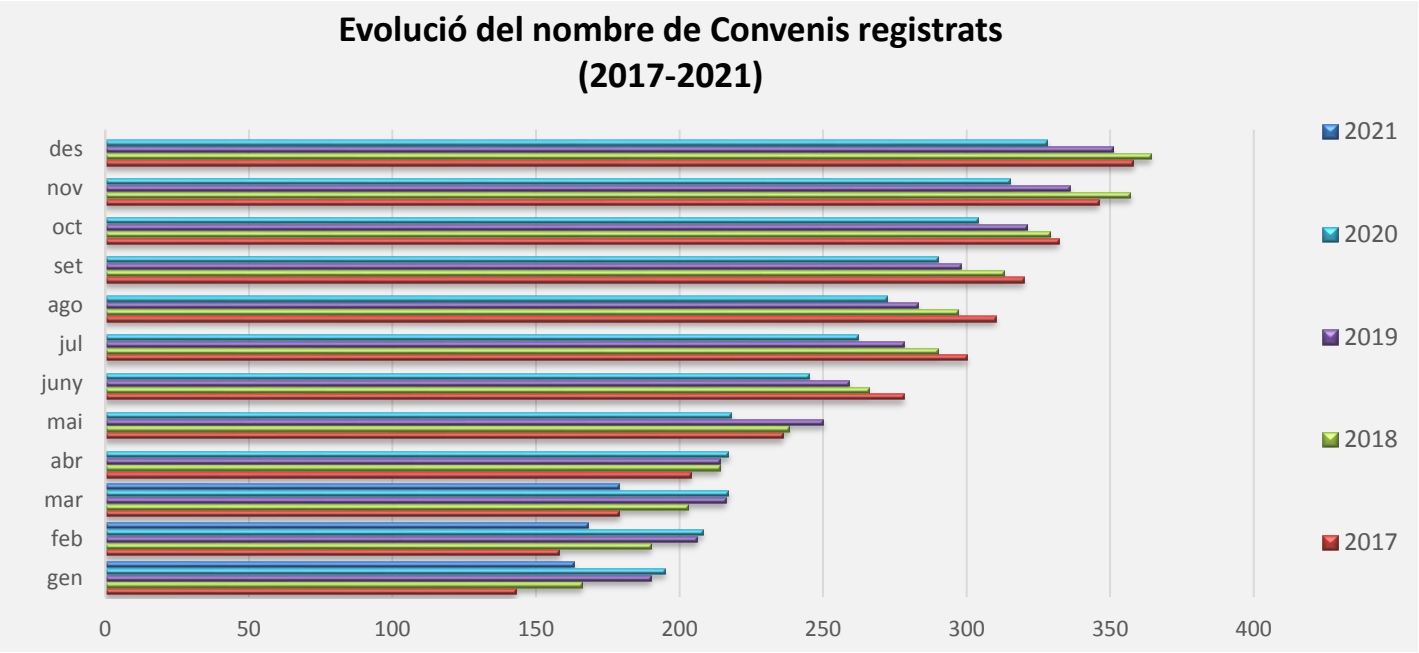

- **Negociació col·lectiva**

Decreix el nombre de convenis registrats fins al març del 2021 respecte el 2020.

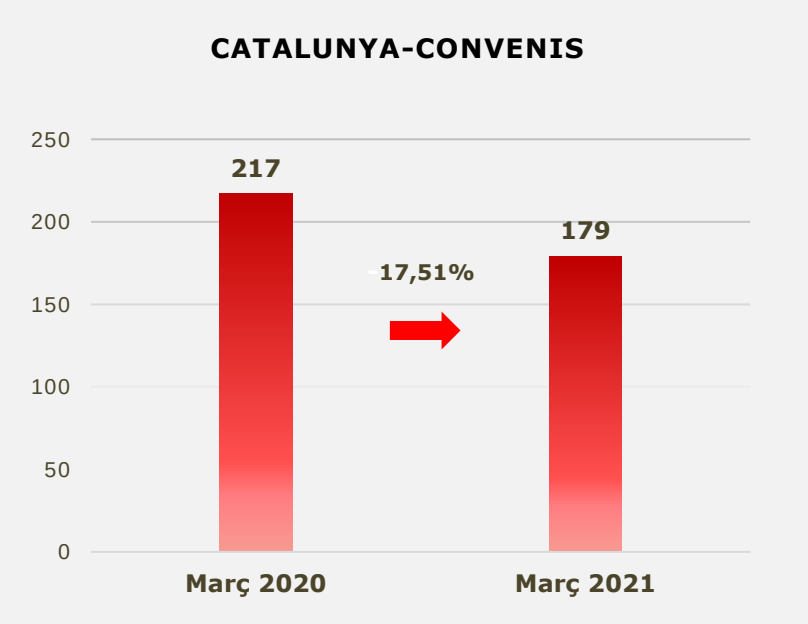

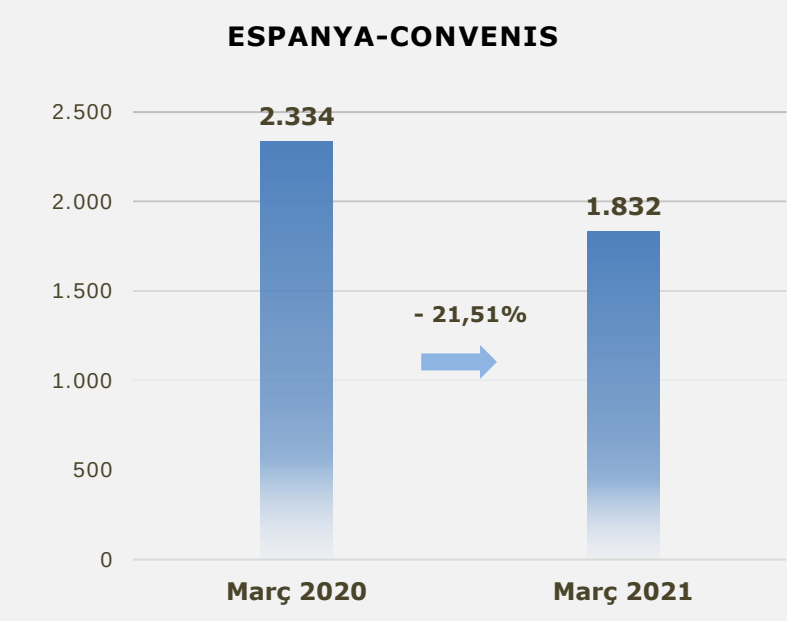

- **Negociació col·lectiva**

Tant a nivell estatal com a Catalunya hi ha hagut una reducció del salari pactat en els convenis registrats fins el mes de març del 2021 respecte l'any 2020.

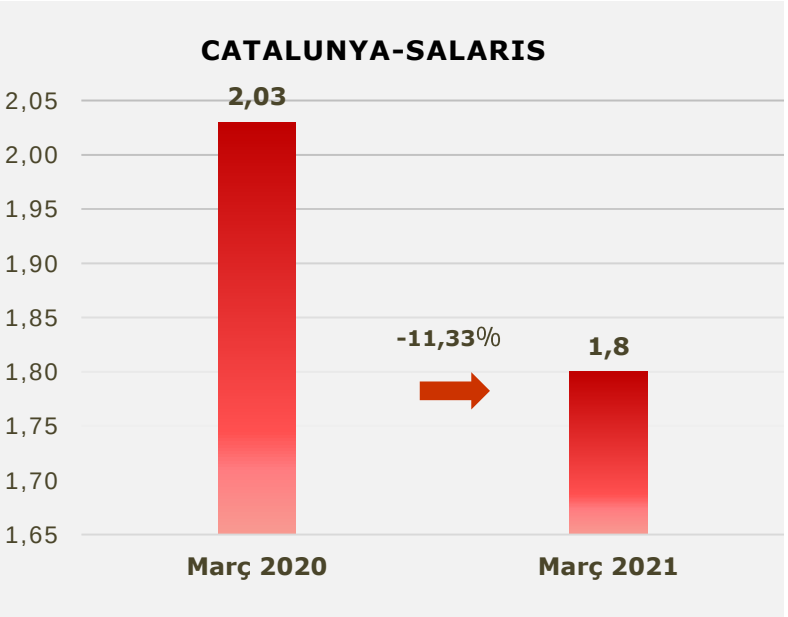

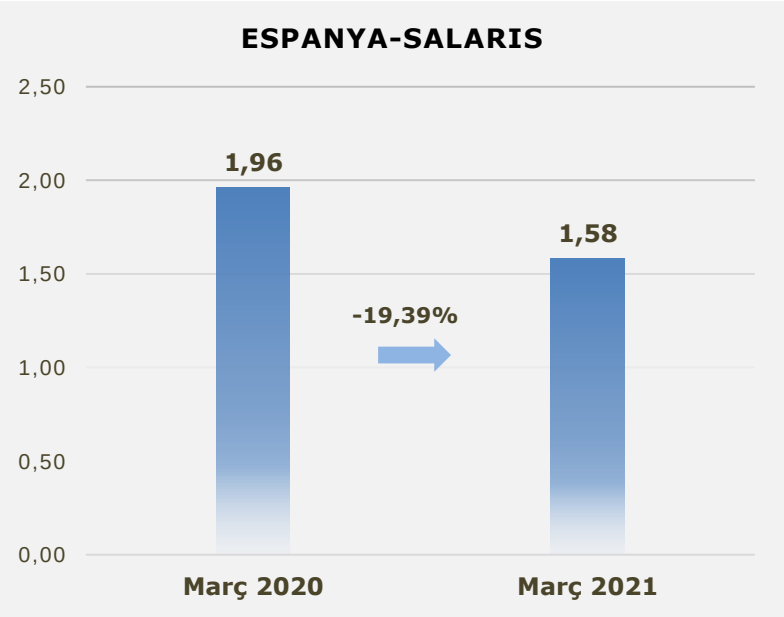

- **Negociació col·lectiva (Inaplicacions)**

De gener a març de 2021 s'han dipositat 198 inaplicacions de conveni (un 12,39% menys respecte el mateix període de l'any 2020), les quals han estat presentades per 179 empreses (un 14,76% menys respecte el mateix període de l'any anterior), i han afectat a un total de 4.972 treballadors (-2,16% respecte el mateix període de 2020).

Si comparem el període precrisis sanitària, de març de 2019 a març de 2020 es van presentar 1.067, el que suposa un 45% més del que s'ha presentat en el període març 2020 a març 2021 (586 inaplicacions).

Per sector d'activitat, el 62,63% de les inaplicacions presentades han sigut en el sector serveis.

El 91,9% de les inaplicacions s'han resolt amb acord entre l'empresa i els representants legals dels treballadors durant el període de consultes.

En xifres acumulades des de març de 2012 fins a març de 2021, s'han dipositat davant les diferents autoritats laborals un total de 11.967 inaplicacions de Conveni, amb una afectació a 422.444 treballadors.

El 56,60% d'inaplicacions són de quantia salarial exclusivament, mentre que la resta, s'inaplica també la quantia salarial conjuntament amb d'altres condicions.

- **Expedients de Regulació d'Ocupació**

Fins al mes de març de 2021 s'han comunicat o resolt 5.996 expedients (1,80% més respecte el mateix període de l'any 2020) que han afectat a un total de 71.899 treballadors (29,86% més respecte el mateix període de l'any 2020).

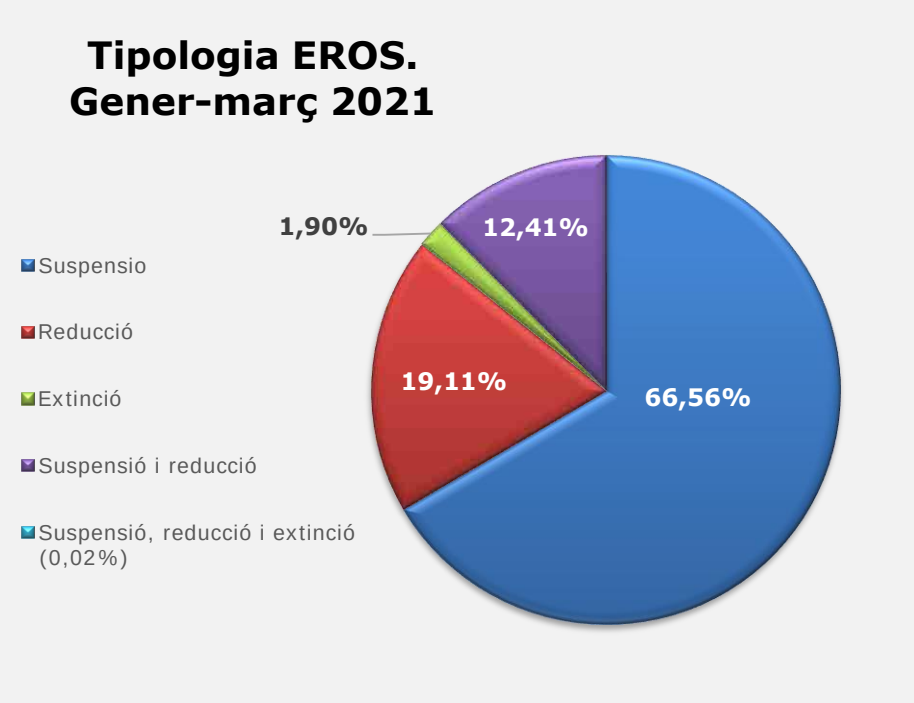

Del total d'aquests 5.996 expedients 114 han sigut d'extinció (1,90%) -afectant a 5.732 treballadors-, 3.991 de suspensió del contracte de treball (66,56%)- afectant a 54.503 treballadors- i 1.146 de reducció de jornada (19,11%)- afectant a 11.664 treballadors-, cap de suspensió i extinció, 744 de suspensió i reducció (12,41%), cap de reducció i extinció i 1 de suspensió, reducció i extinció (0,02%).

- **Expedients de Regulació d'Ocupació**

És indubtable l'impacte que la pandèmia sanitària com a conseqüència de la Covid-19 ha tingut en matèria d'expedients de regulació d'ocupació.

Com a conseqüència dels diferents Reials Decrets Lleis aprovats en aquest període, un dels objectius dels quals era la protecció i manteniment de l'ocupació, els expedients que han experimentat un creixement exponencial han sigut en major grau els de suspensió de contracte i els de reducció de jornada. La mateixa tendència la trobem pel que fa al nombre de treballadors afectats.

Pel que fa a la comparació interanual, en el que portem d'any, si bé els expedients de suspensió de contracte són majoritaris respecte el total d'expedients, són els de reducció i els d'extinció els que s'han incrementat respecte el mateix període de l'any anterior. Així doncs, hem passat de 49 expedients de reducció presentats en el primer trimestre de 2020 a 1.146 en el mateix període del 2021, i pel que fa als d'extinció es van presentar 22 expedients en els primers tres mesos de l'any 2020 i 114 en el 2021. En canvi, els de suspensió de jornada s'han reduït (5.633 en els tres primers mesos de 2020 i 3.991 en el del 2021).

En aquest sentit, s'haurà d'estar atents de l'evolució dels tres tipus d'expedients, però principalment en l'evolució que puguin experimentar els d'extinció, tenint en compte que a la data d'elaboració del present Informe els ERTOS han sigut objecte de pròrroga fins al 31 de maig de 2021.

- **Expedients de Regulació d'Ocupació**

Els expedients que suposen l'adopció de mesures de flexibilitat interna (suspensió de contracte de treball i reducció de la jornada de treballador) han anat guanyant major pes, amb caràcter general en els darrers anys, vers els que suposen l'extinció de la relació de treball. Qüestió que s'ha accentuat en la present crisis sanitària. Per tant, del total d'expedients que es van presentar l'any 2007 els d'extinció comportaven el 60,41%, el 20,03% en 2015, en 2016 el 28,43%, en 2017 el 32,29% i actualment, suposen el 1,90%.

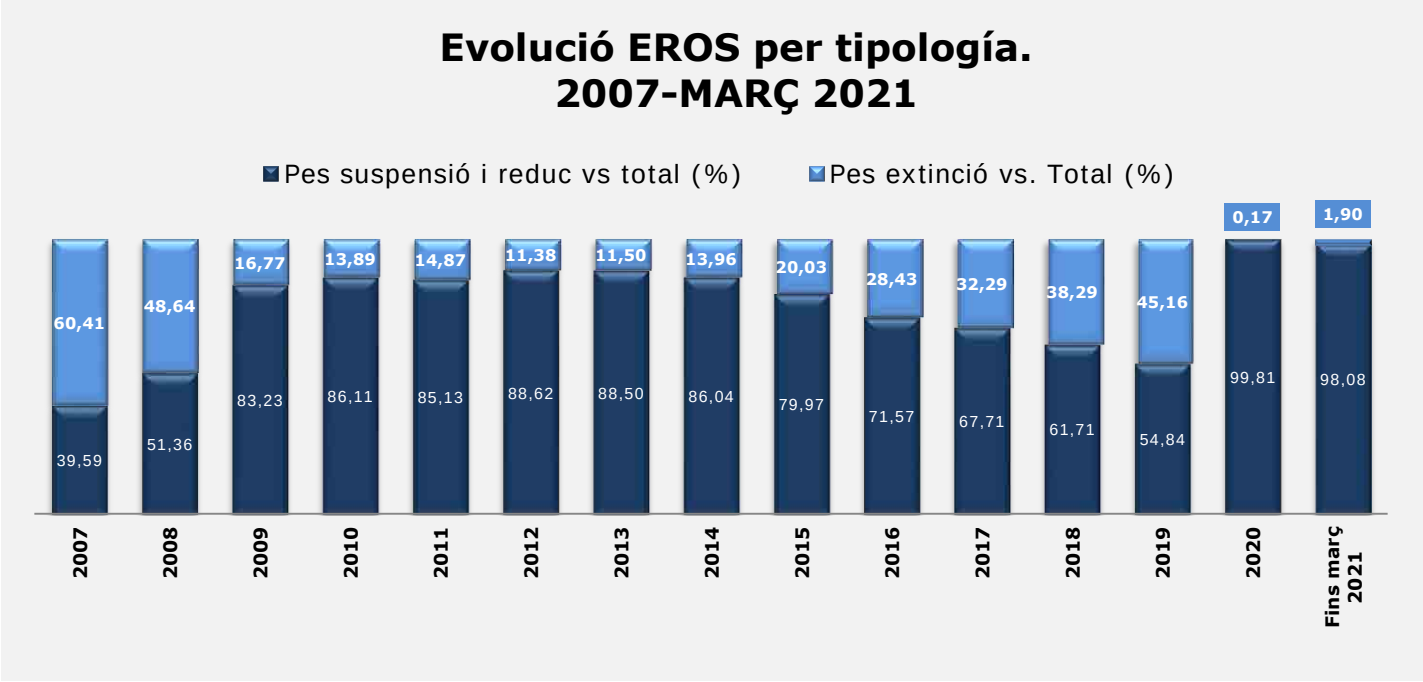

- **Expedients de Regulació d'Ocupació**

En el gràfic següent observem que des de l'any 2008 els expedients de regulació d'ocupació es van anar incrementant exponencialment, fins arribar al seu punt màxim l'any 2012 amb un total de 5.669 expedients, per progressivament anant disminuint a partir de l'any 2013, trencant amb aquesta tendència la crisis sanitària actual. En el primer trimestre de 2021 s'han presentat més expedients que en tot l'any 2012 (5.669 expedients).

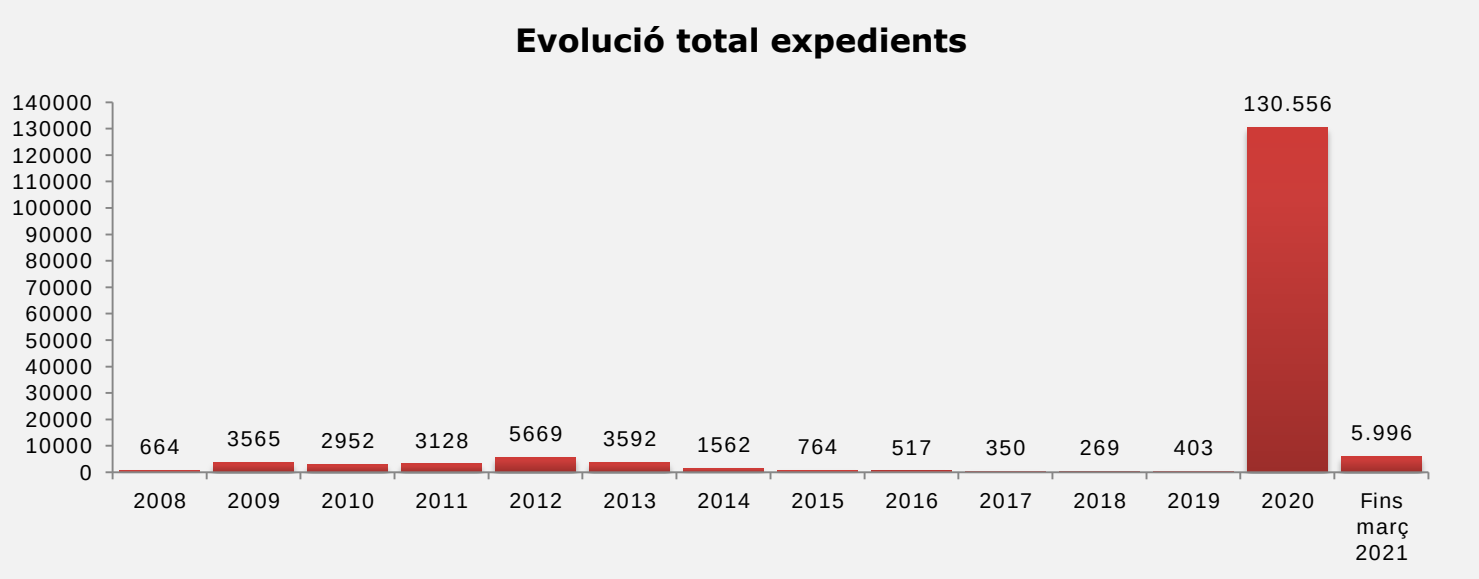

- **Expedients de Regulació d'Ocupació**

Es necessari destacar que en l'any 2020 va tancar amb 130.556 expedients comunicats i resolts el que va suposar 130.153 expedients més respecte el mateix període de l'any 2019, amb una afectació d'un total de 1.052.699 treballadors (1.042.640 més respecte el mateix període de l'any 2019).

- **Expedients de Regulació d'Ocupació**

En atenció a la causa al·legada, expedients presentats, en el primer trimestre de 2021 són majoritaris els expedients de força major (84,54%) – 5.069 expedients i 34.830 treballadors afectats-, de producció (9,69%) -581 expedients i 20.643 treballadors afectats-, per causes econòmiques (5,12%) -307 expedients i 4.059 treballadors afectats- per causes organitzatives (0,43%) -26 expedients i 12.332 treballadors afectats- i per causes tècniques (0,22%) -13 expedients i 35 treballadors afectats.

La regulació establerta en el Reial decret llei 8/2020, de 17 de març, de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19 (i resta de normativa que s'ha anat dictant) ha suposat que els expedients de força major han crescut de manera exponencial, tota vegada que en tot l'any 2019 es van presentar 13 expedients (amb una afectació de 42 treballadors) i en el que portem d'any, i tal i com s'ha indicat anteriorment, s'han presentat 5.069 expedients.

- **Expedients de Regulació d'Ocupació**

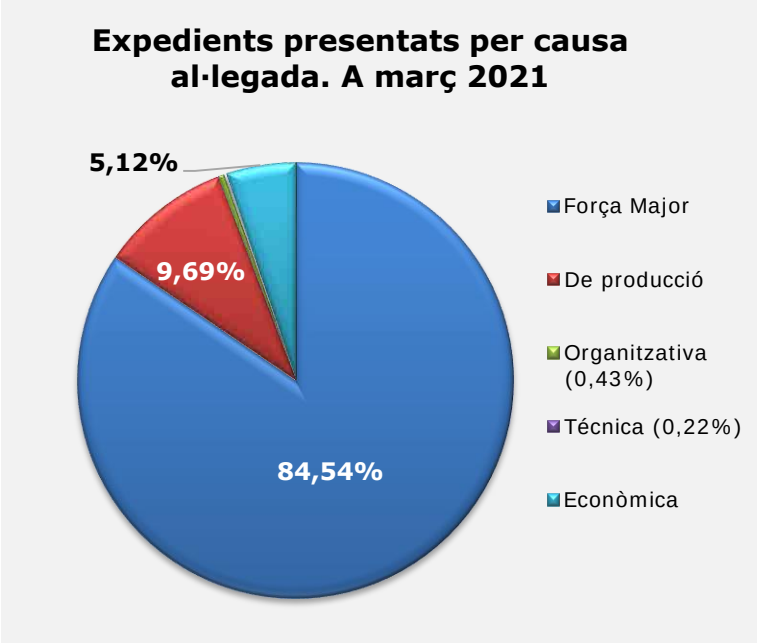

- **Expedients de Regulació d'Ocupació**

Si tenim en compte les dades corresponents al primer trimestre de 2021 i els sectors, del total d'expedients presentats, el sector on es van presentar més expedients ha sigut en serveis amb 5.448 expedients (90,86% sobre el total) amb 43.519 treballadors afectats (60,53% sobre el total), seguit de la indústria amb 472 expedients (7,87% sobre el total) amb 27.995 treballadors afectats (38,94% sobre el total), la construcció amb 62 expedients (1,03% sobre el total) amb 336 treballadors afectats 0,47% sobre el total) i agricultura amb 14 expedients (0,23% sobre el total) amb 49 treballadors afectats (0,07% sobre el total).

El sector serveis el que segueix liderant el número tant d'expedients presentats com el nombre de treballadors afectats, i això és com a conseqüència que la majoria de restriccions que operen actualment derivades de la pandèmia sanitària actual afecta a aquest sector. Ara bé, això no obsta a que s'haurà d'estar amb una postura de vigilància sobre com l'actual crisi també pot afectar a altres sectors, com l'industrial.

- **Expedients de Regulació d'Ocupació**

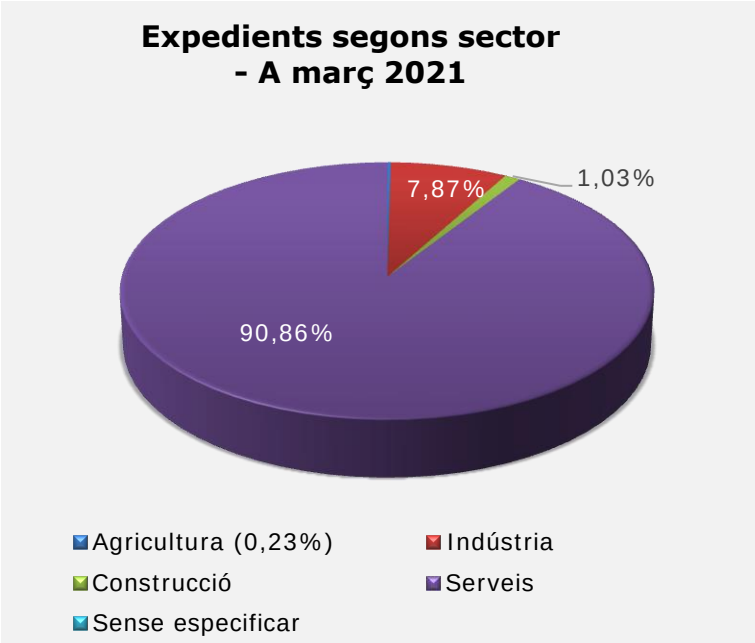

• Conflictivitat Laboral

A Catalunya s'han produït 82 vagues durant l'any 2020, amb un total de 46.930 treballadors participants i 305.947 jornades laborals perdudes, disminuint el nombre de vagues registrades (63 vagues menys que durant el 2019).

No obstant, augmenta el nombre de jornades perdudes en un 74% (130.193 jornades perdudes més) tot i disminuir el nombre de treballadors participants (-27%, 40.524 treballadors menys) i per tant, l'índex d'incidència passa del 32% en 2019 al 25,4% en 2020.

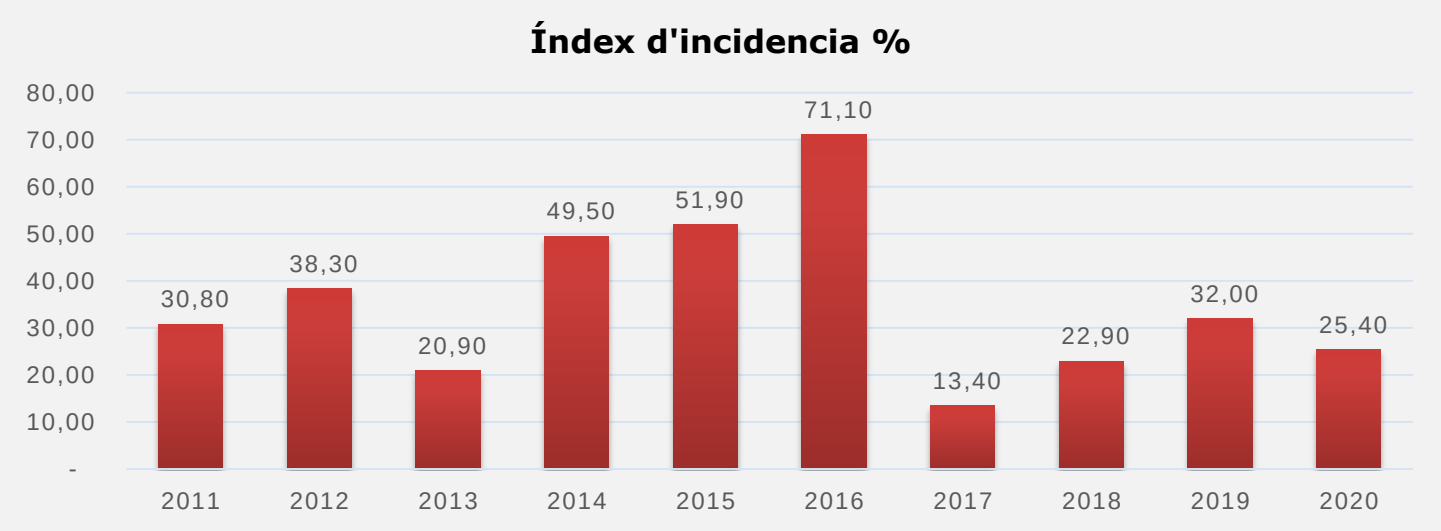

(1) Índex incidència = Treballadors participants /plantilla convocada *100

- **Conflictivitat Laboral**

Segons la motivació de la vaga, els principals motius de les vagues són organització i sistemes de treball (20), accident laboral, seguretat e higiene (15), impagament de salaris (13), altres causes laborals, tancament patronal (12) seguits d'incompliment d'acords o normes legals (7) i de regulació d'ocupació (7).

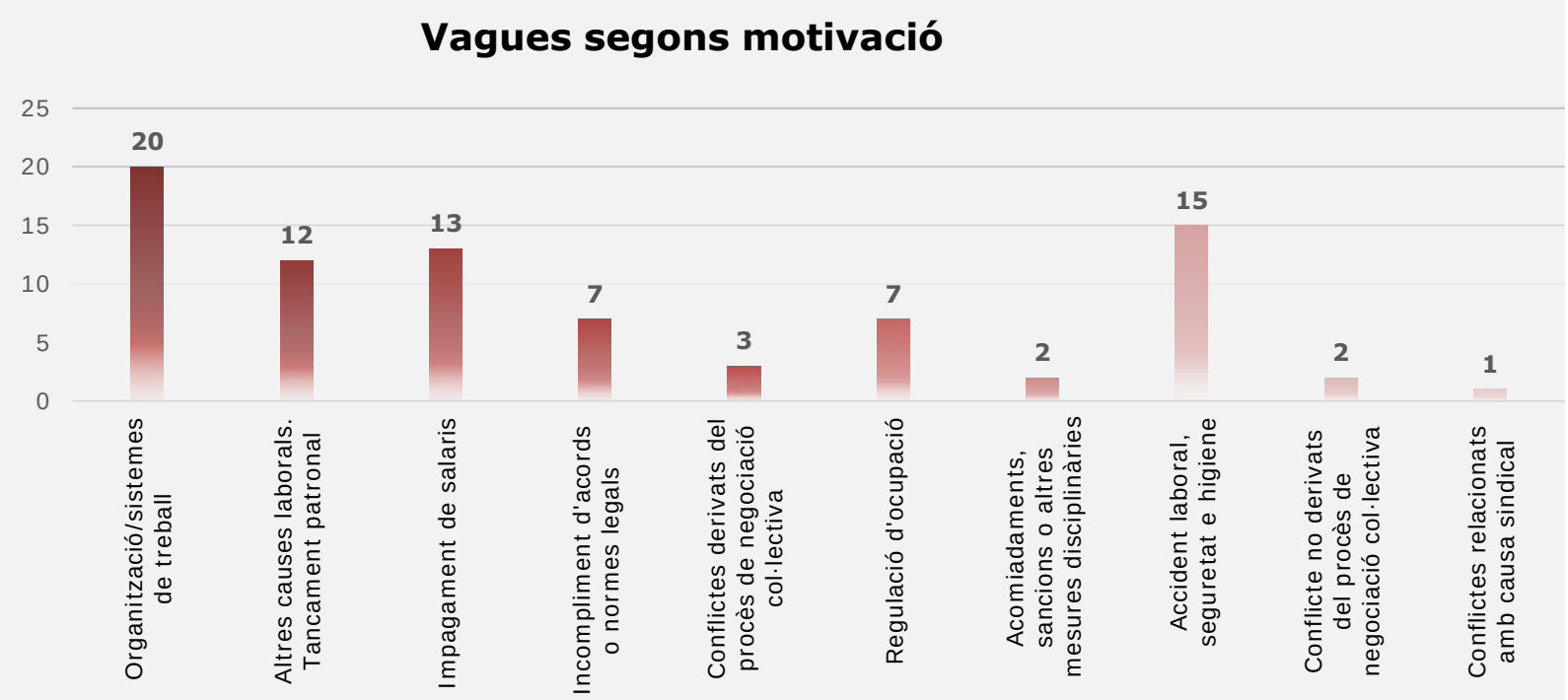

- **Resolució extrajudicial de conflictes**

a) Tribunal Laboral de Catalunya

De gener a març de 2021, s'han desconvocat un total de 6 vagues, amb un total de 30.704 hores desconvocades i amb un valor d'hores mensual desconvocades de 526.778,29 euros.

Fins al març de 2021 es van presentar un total de 323 expedients, que suposa un increment interanual del 24,71%. D'aquests 323 expedients, 236 han sigut conciliacions i 87 mediacions.

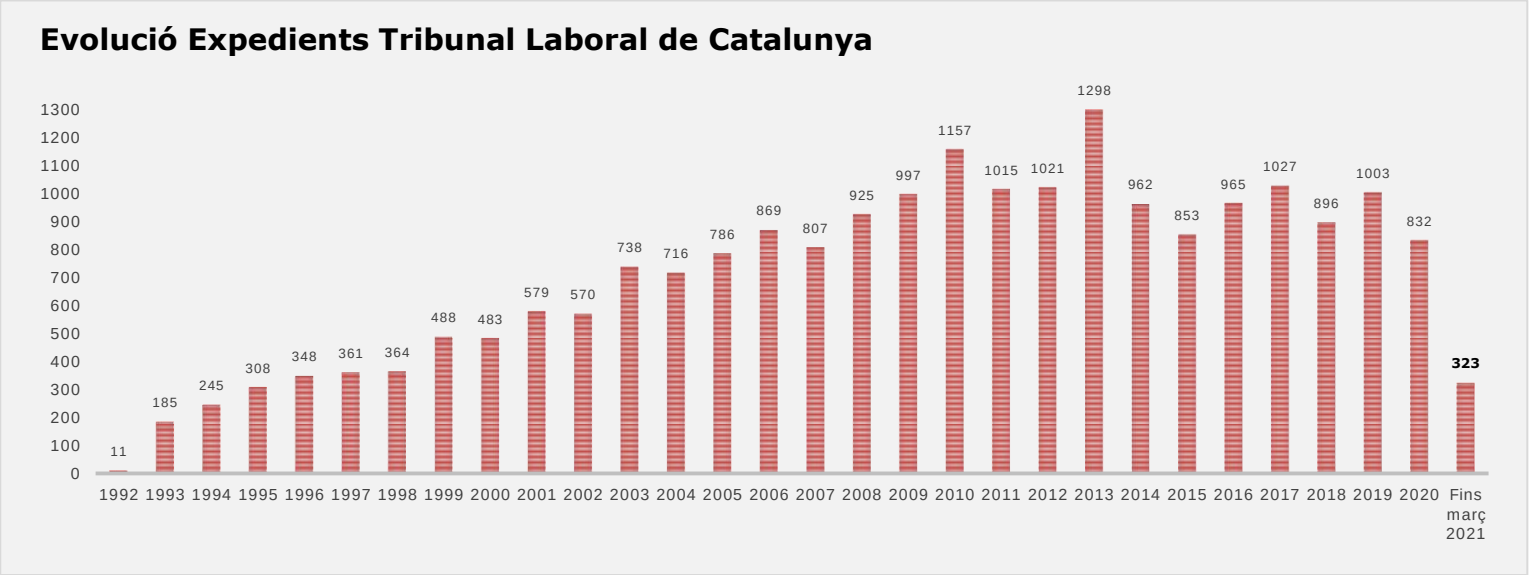

- **Resolució extrajudicial de conflictes**

b) Servei de mediació, arbitratge i conciliació (SMAC)

Fins al mes de març s'han produït 25.433 conciliacions individuals a Catalunya, un 36,2% més respecte al mateix període de 2020, que hi van haver 18.670 conciliacions individuals.

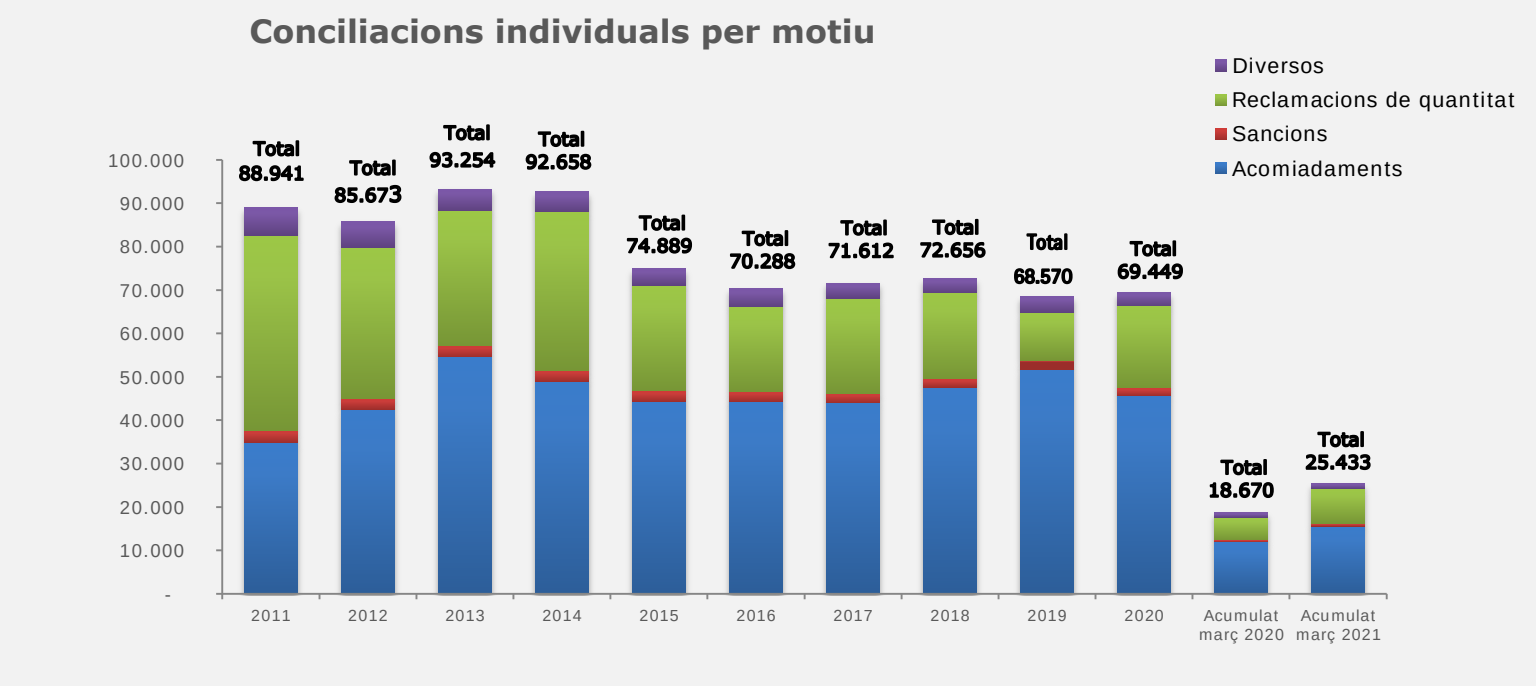

- **Resolució extrajudicial de conflictes**

b) Servei de mediació, arbitratge i conciliació (SMAC)

L'Estadística de Conciliacions Laborals de l'Observatori de Treball i Model Productiu, estima que fins el mes de març, van haver-hi 29 conflictes col·lectius en el Servei de Mediació, Arbitratge i Conciliació, fet que suposa una variació del 16,00% respecte a l'any anterior (4 conflictes més).

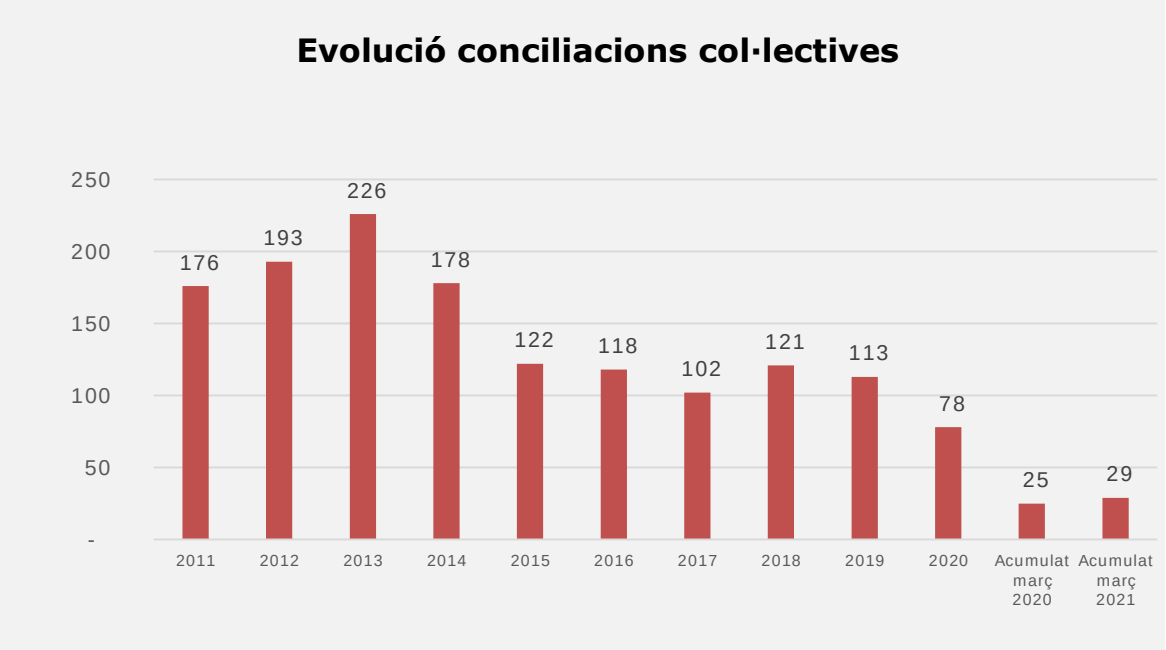

Anàlisi 1T 2021 i previsions del mercat laboral

- Les dades d'afiliació, ERTO i atur registrat mostren com les menors restriccions a l'activitat al març es van traslladar al mercat laboral.

- De cara als pròxims mesos, preveiem que el mercat laboral prossegueixi amb un desigual acompliment entre sectors, amb millores graduals en aquells sectors menys afectats per les restriccions a l'activitat (com la indústria) i amb un acompliment més lligat a l'evolució de les restriccions a l'activitat per a aquells més afectats (com l'hostaleria i el comerç).

- Les previsions diuen que el mercat laboral seguirà altament afectat per la pandèmia, amb una recuperació gradual en conjunt, però no en aquells sectors més afectats per les restriccions de l'activitat.

- Cal valorar positivament la disminució de la desocupació el mes de març, però considera que s'ha de situar en el context vinculat a la Setmana Santa. Les dades de creixement d'atur interanual són negatives, especialment a Catalunya que ha liderat aquest increment d'atur interanual.

- Estem molt allunyats de recuperar l'ocupació destruïda a partir de l'inici de la pandèmia. Per a aconseguir-ho és fonamental disposar d'un escenari normatiu favorable que permeti la màxima flexibilitat i reducció de costos possibles.

Sectors i perfils més demandats després de la crisi i els nous professionals que es necessitaran

Com serà el mercat laboral després del Covid-19?, quins sectors es reactivaran abans?, quan es recuperaran les xifres d'ocupació anteriors a aquesta crisi?

És difícil donar resposta a aquestes preguntes, però el que sí que sabem ja és quins són els sectors que, avui dia, estan reclamant incorporar talent i quins perfils estan demandant i, previsiblement, seran els que més ocupació generin a mesura que avanci el procés de desescalada del confinament.

A més, estan apareixent nous perfils que seran necessaris en l'època post Covid-19, molt focalitzats en tasques que han de veure amb mantenir els protocols d'higiene i seguretat, com veurem a continuació.

- Personal de magatzem, de repartiment, caixers i reposadors, operaris de fàbrica, recol·lectors, personal d'atenció al client i administratius, d'atenció a col·lectivitats, personal sanitari especialitzat, perfils IT davant la generalització del treball des de les llars....
- També s'ha detectat ja la demanda d'altres noves figures que sorgeixen específicament arran d'aquesta crisi sanitària. Es tracta de personal que abordi la desescalada en els centres de treball: controladors de temperatura en edificis, perfils preventius readaptats o desinfectadores de roba i espais.
- Operaris per a gestionar les comandes en el canal en línia, reposadors, operaris qualificats amb formació en tractament de sistemes i metodologies Llegeixin, perfils d'Automatització i RPAS.
- En el cas de comandaments i directius, són quatre els sectors que més necessiten incorporar personal especialitzat: IT, Telco, Healthcare i Lifesciences, amb especial demanda de perfils especialitzats en transformació digital i els relacionats amb ciberseguretat.

Propostes de recuperació del mercat laboral

- Davant l'excepcional i dramàtica situació en la qual es troben les empreses per causes alienes a la seva voluntat, havent de tancar les seves instal·lacions, paralitzar les seves activitats o reduir-les dràsticament, bé per decisions de les diferents autoritats governatives, bé per la suspensió o cancel·lació de la seva activitat a conseqüència d'una sèrie de causes derivades d'aquesta crisi sanitària mundial, l'única sortida possible és la confiança mútua i la posada a la disposició de les empreses de mecanismes financers, econòmics i laborals que aportin oxigen per a reduir els efectes perjudicials que es deriven d'aquesta crisi per a empreses i treballadors.

- La crisi del Covid-19 ha impactat de forma molt dura en el mercat laboral i les diferents restriccions a l'activitat que es van succeint impedeixen o limiten la represa de nombroses activitats econòmiques.

- Per això, és necessari i urgent que s'adoptin mesures de reducció de costos laborals, que es reverteixin aquelles mesures legislatives que impedeixen a les empreses ajustar els seus recursos humans a la seva realitat i introduir mecanismes de flexibilitat en la gestió de les relacions laborals.

- Mesures promulgades en recents normatives, així com les modificacions que es pretenen adoptar en la futura Reforma Laboral, introdueixen limitacions al poder de direcció empresarial i un marc de rigideses contrari a la necessària flexibilitat laboral i a la modernització de la negociació col·lectiva.

- És un moment clau per prendre les mesures encertades, mitjançant el Diàleg i la Concertació Social, per garantir el futur de les empreses i la recuperació de l'ocupació.

Per a més informació:
Departament de Relacions Laborals i Afers Socials
laboral@foment.com
Via Laietana, 32 · 08003 Barcelona
T. 934 841 278 · F. 934 841 230